

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Lignvm Vitae, Ornamentum, & Decus Ecclesiae

In Qvinque Libros Divisvm. In quibus, Totius Sanctiss. Religionis Divi Benedicti initia; Viri Dignitate, Doctrina, Sanctitate, ac Principatu clari describuntur: & Fructus qui per eos S. R. E. accesserunt, fuissimè explicantur

Wion, Arnold

Venetiis, 1595

S. Gregorius I. qui seruus seruuoru[m] Dei primus dici uoluit. cap. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38397

DE DVODECIM FRVCTIBVS

A D

Dexteram, & sinistram Arboris,

Hincinde Senario Ramorum numero dis-
positis, quorum Primus ad dex-
teram habet

PASTORES, ET DOCTORES,

Pontifices, videlicet Romanos.

Omnium Prior, est

S. GREGORIUS I.

qui iuxta illud,

Quanto maior es, humilia te in omnibus. Eccles. 3.

SERVVS SERVORVM DEI

primus dici uoluit. Cap. XII.

SANCTVS GREGORIUS, huius nominis pri-
mus, à magnitudine gestorum, Magnus co-
gnominatus, in medio ipsius Arboris, inter duos
ramos, primum videlicet & secundum, Ponti-
ficalibus vestibus, & cucullo Nigro indutus, nec-
non Tiara Pontificia redimitus, cernitur, cuius
sacrum caput ambit & cingit titulus ille humilis, hæctenus à Sum-
mis Pontificibus vsurpatus, quo se ueros illius, qui non ministrati
uenerat, sed ministrare, successores esse ingenuè profitentur.

Dextra,

Dextra, & Læua, duabus tabulis lapideis sextifariam diuisis, inscribitur; in quibus actiones eius duodecim, ex præcipuis, quas, ad Dei honorem, & sacrosanctæ Ecclesiæ Catholicæ decorem, instituit, conspiciuntur. Et quanta sancti Spiritus, tam visibili, quam inuisibili ab ineunte ætate, gratia illustratus fuerit, per columbam dextro eius humero insidentem representatur. Solus enim cum sancto Fabriciano, post Sanctum Petrum diuinitus in toto Catalogo Pontificum Romanorum, ad Pontificatum assumptus cum legatur; tanta in eo sanctitate, doctrina, eloquentia, morum grauitate, patientia, animi modestia, ac humilitate, quæ cæteras uirtutes ornabat, fuisse porhibetur, ut cum sciret Sacerdoti imprimis nil ferè conuenientius humanitate, nil aptius comitate, nil summisione decentius, dicente Salvatore: Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde: & alibi, Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram: ad reprimendam Ioannis Patriarchæ Constantinopolitani insolentiam, qui superbia inflatus, ac Imperatorio fauore subnixus Concilio Constantinopoli habito, se Occumenicum, id est Vniuersalem appellare Episcopum instituerat, cum sibi titulum uindicans, qui ex antiquis Conciliorum decretis soli Pontifici Romano conueniebat: & ad defectati principatus suspicionem, atque inuidiam, apud homines euitandam, præcepti illius dominici optimè memor. Qui se exaltat humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur, ut cunctis mansuetudinis exemplum ederet, primus se, **SERVVM SERVORVM DEI**, appellari instituit Anno 395. ut quanto maior esset, tanto in omnibus se amplius humiliaret: Quem morem successores subinde eius acceptum, in hunc usque diem constanter illi tenuerunt, & insigniter usurparunt. *Ioannes Diaconus in uita S. Gregorij, lib. 2. c. 1. & alij ferè omnes ab ipso desumentes.*

EMBLE.

Emblema I. Tabulæ ad dextram.

De Missæ sacrificio à Sancto Gregorio aucto,
& locupletato.

iuxta illud :

Dedit in celebrationibus decus. Eccl. 44.

N SACERDOTIS celebrantis mysterio, quod primum cernitur, Missæ sacrificium representatur, ab ipso sancto in tantum locupletatum, & auctum, ut à multis propterea creditus sit ipsius auctor exitisse. Introitum enim, loco Psalmorum, qui eo die in ecclesia decantabantur, primo eiusdem Psalmi versu retento, illique Gloria patri, & sicut erat, adiunctis, primus excogitavit, & in Missa decantari præcepit: *Guliel. Durandus in Rationali diuinorum Officiorum, lib. 4. c. 2.*

Pontificatus sui anno primo, Litanias septiformes cum instituit, conuocatis Clericorum choris, qui per triduum psallerent, ac Domini misericordiam inuocarent, statim post Introitum, ut notes Domini, Christiue misericordia, idest, Kyrie eleison, Christe eleison, exposceretur ordinavit, quod ab illo traditum, nunc quoque manet. *Amalarius Fortunatus de Officijs Diuinis, lib. 4. cap. 12. Rat. diu. lib. 4. cap. 12. Radulphus de Rino, de Canonum obseruatione, propositione 23.*

Alleluia, ex Hierosolymorum Ecclesia, in usum Romanæ, extra Septuagesimam, Tractus verò, à Septuagesima, vsque ad Pascha, præcepit assumi. *Rat. diu. 16. c. 20. Radulphus eadem. prop. 23.*

Collectas, quas vocamus, seu Orationes, secretas, & Postcommuniones; necnon tempore quadragesimæ, Orationes super populū composuit; *Berno Abbas de Sacrificio Missæ, c. 1. Author Microlog. cap. 5. ubi has Gregorianas uocat, & cap. 40. F. Onuphrius Panuinus in Systeme Pont. Rom. in folio, in huius Pontificis uita, & alij.*

Et ut prima Oratio, Missæ, Officio, Lectioni, & Euangelio semper concordet, ordinavit. *Microlog. c. 61.*

OOo Offer-

Offertorium post Euangelium, fecit, & decantari curauit. *Platina in eius uita.*

Prefationibus, superfluis refecatis, rationabilia coadunauit, ut multa necessaria superaddens, eo quo nunc decantantur ordine, & modo, ordinauit. *Rat. diu. lib. 4. c. 14.* Anno 594 cum ingens uerſa Vibi pauor iniectus eſſet, ob Agilulphi Regis Longobardorum metum qui eam caſtris poſitis obſederat, Gregorius de ſalute ciuitatis ſolicitus, ab expoſitione Ezechielis, quam inceperat, deſtitit, & ſummis in anguſtijs poſitus, ſacro Miſſarum in Canone, uerba illa:

Dies, noſtrus in tua pace diſponas:

At que ab eterna damnatione nos eripi;

Et in electorum tuorum iubeas grege innumerari; *Adiect:*

Factumque eſt poſt aliquot dies, Rex fruſtra ſe ibi ſedere cerneret, pactis inducijs abiit, oppidis cæteris Romanorum potestate relictis. *Rat. diu. lib. 4. c. 39.* *Barno Abb. de off. miſ. c. 1.* *Miralogus cap. 12. & alij.*

Orationem Dominicam, cum humili illa prefatione. *Præſta ſalutaribus moniti, & diuina inſtitutione formati, audemus dicere, in eodem dicit inſtituit: & quibusdam inde murmurantibus humiliori reſponſione ſatiſfecit, inconueniens eſſe aſſerens, ut illa Oratione in miſſa diceretur, quam Scholaſticus compoſuerat, & ea omitteteretur, quam Chriſtus præceperat. Ipſe in regiſtro Epistoliarum ſuarum lib. 7. epiſt. 63. Rat. diu. lib. 4. c. 47. Radulph. de obſ. can. prop. 27. Joannes Belerh. de diuinis officijs, cap. 98. & alij.*

Post Sacramenti ſumptionem item, Orationem, ſeu Antiphonam illam, quæ Poſtcommunio uocatur, compoſuit, & in eodem Miſſæ ſacrificio dici præcepit: *Platina in eius uita.* Quibus omnibus rite ordinatis ſupra ſanctorum Martyrum corpora, eaſdem celebrari mandauit: *Rabanus de inſt. cle. lib. 2. c. 43.* id que ab hora tertia ad nonam: quia illa Ieſus Chriſtus linguis Iudeorum crucifixus fuerat, hæc uero ſpiritum Patri reddiderat. *Amal. de officijs lib. 4. cap. 40. & alij.*

Emblema II. Tabulæ ad dextram.

De ordinatione Breuiarij Romani.

non noluisset enim: *non noluisset enim*

*Multis libris comprehensa, uno volumine
breuiare. 2. Mac. 2.*

Mnis institutio Ecclesiastici Officij, veteris præsertive, quæ ab eo inuenta, & approbata est, *Platina teste in eius vita*, Et in his præcipuè Romani Breuiarij quo, vsque ad hæc ferè tempora Ecclesia Romana usata est, *Idipsum Panuini in Epitome approbante*, per multitudinem quandam librorum in secundo mysterio designantur. Horis enim Canonicis, uersum, Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina, qui à S. P. N. Benedicto primam in suis Monasterijs, uisum anteponi iussus fuerat, ab uniuersa Ecclesia, præponi auctoritate Pontificia præcepit, adiectis Gloria patri, & sicut erat, *Fasciculus temporum*, & *Polyd. Virg. de inuent. rer. li. 5. c. 2.* Hoc ideo, ut inuocatio diuinæ opitulationis, initio cuiuslibet actionis assumpta, fauorem faciat, & postulandi constantiam, & obtinendi uirtutem.

Antiphonario de nouo composuit. *Io. Belet. c. 58. Iacobus Pamelus in præfatione ipsius Antiphonarij*, in quo complura officia tam de tempore, quàm de sanctis, ut Quinquagesimæ, *Rat. Diu lib. 6. c. 24. c. 27.* Colectis omnes Dominicarum totius anni post Pêtecosten & Epiphaniam, maximè, *Microlog. c. 38.* officium totum Circumcisionis, seu octauæ Natiuitatis Domini cum Colecta, Deus, qui factus æternæ, *Microlog. c. 39.* orationem, supplicationem seruorum tuorum, quæ seruit die Natiuitatis Diuæ Virginis Mariæ, *Rodulph. prop. c. 13.* officia Sanctorum Pontificum Romanorum, ut S. Marcelli Papæ, Felicis, & aliorum cum antiphonis, statuit ei, & Sacetdotes sanctis, *Microlog. c. 43.* & alia multa, quæ longum esset recensere, de quo adiecit, totum quæ officium Ecclesiasticum, stilo adeo pulchriori & compendiosiori renouando composuit, ut usque hodie permanentis, denominationem ab eo, Gregoriani officij, ad Ambrosiani, differentiam, acceperit. *Fasciculus temporum, & alij.*

Emblema III. Tabulæ ad dextram.
De institutione ieiunij Aduentus ante Na-
talem Domini.

*Vt predicaretur ante faciem Aduentus eius Sacra-
mentum pœnitentiæ omni populo.*

Actor. 13.

ERTIO Emblemate, quo Christus Dominus, supra Iridem sedens, iudicaturus uiuos, & mortuos cernitur, institutio ieiunij Aduentus demonstratur; quod Diuus Gregorius per quatuor Dominicas tali celebravit, & celebrari iussit, sacramento, ut homo, qui quatuor consistit elementis, per quatuor hebdomadas, eius expectet aduentum: quem per tres ordines librorum, legis, scilicet, Prophetarum, Psalmorum, olim promissum; & per quartum, id est, Principium Euangelij, Angelo sanctæ Mariæ semper Virgini conceptus, ac Natiuitatis eius ordinem nauante, ad salutem humani generis certissime sciunt huic mundo præsentatum. *Amalarius de diu. Offic. lib. 3. c. 40.* Quod ut dignius, & maiori cum deuotione à fidelibus celebratur, totum officium, tam Dominicarum, quam Feriarum, (Responsorio solo, Aspiciens a longe, quod ab alio quodam monacho compositum fuisse Ioannes Belet cap. 58. attestatur excepto) de nouo compositum, eis decantandum præbuit. *Rat. diu. lib. 6. capit. 2. & 3.* Quod institutionis sacramentum in hodiernum diem in factos sancta Ecclesia permañsit.

Emblema III. Tabula ad dextram .

De institutione Festi Commemorationis S. Pauli
Apostoli, ædificatione cœnobij S. Andree,
& compositione Officij eorun-
dem Apostolorum.

iuxta illud;

Laudate Dominum in Sanctis eius . Psal. 150.

N H A C eadem Tabula Sancti Apostoli Paulus
gladio innixus, & Andreas Crucem deferens, con-
spiciuntur. Cuius postremi cum esset deuotissi-
mus, paternam domum in cliuo scauri, non lon-
gè à circo maximo, in monasterium eius nomi-
nè consecratum redegit, ac in eo, seculi pompis ab-
dicatus sub Abbate Valentio monachus effectus, nil de sua prima
in eum deuotione remittens, integrum eius Officium de nouo com-
posuit, ac Romano Breuiario Pontifex factus inseruit. *Rupertus
Abb. de diu. Off. lib. 8. c. 2. Rat. diu. off. lib. 7. c. 38. & alij.*

Et cum consueuissent Romani Pontifices die Festo Sanctorum
Petri, & Pauli, vna eademque die Pontificias functiones in vtraque
Basilica exercere, vt testatur Aurelius Prudentius hymno 12. Et
hoc propter nimiam locorum inter se distantiam non sine nimio, ac
intolerabili ferè labore, perfici posse videretur, consultius D. Gre-
gorio visum est, prima die in Basilica Vaticana vtriusque celebra-
re festiuitatem, sequenti autem die in Basilica sancti Pauli sacra
Commemorationis eius solemniam peragere, vberiusque persolue-
re, quod pridie ea de causa ibidem loci uideretur omissum. Id
cum omnes, & benè, & sanctè ordinatum affirmarent, eiusdem Fe-
sti officium composuit, & quod tunc in Ecclesia Romana solum, po-
stea per totius orbis partes, Festum Commemorationis S. Pauli,
decreto celebrari sanciuit. *Rat. diuin. lib. 7. c. 15.*

〇〇〇 3

Em-

Emblema V. Tabulæ ad dextram.

De institutione Festi Dedicacionis Ecclesiæ.

Domus enim Domini decet sanctitudo. Psal. 92.

VANTA cum solemnitate, iubilo, ac diuerso sacrificiorum ritu, tum augustissimum illud Salomonis Regis templū, tum Iudæ Machabæi, dedicata fuerint, quam sanctè, & deuotè ab illius sæculi Iudeis Anniuersariæ dedicacionis eorum festiuitates custodit, quâq; semper sartetectè ad Christi Domini usque tempora hæ noui Euangelij umbræ, & figuræ permanserint, apertissimè docent, cum Veteris, tum Noui Testamenti pagine, quod ipsum considerans hic Sanctus Pontifex, ut in nullo ex veteri Euangelium, Mosaicæ legi, Dedicacionis Ecclesiæ festum diem solemnem quotannis à fidelibus decreto celebrari præcepit, non officio, tam nocturno, quàm diurno auxit, & ut is ab omnibus maior cum deuotione, & reuerentia obseruaretur, indulgentiis maximis perpetuò duraturis, donauit: *Rat. diu. lib. 7. c. 47. & ult.* Quæ omnia in præfenti Præfulis infulati Ecclesiæ benedicentis Symbolo apertissimè representantur.

Emblema VI. Tabulæ ad dextram.

De titulo Doctoratus Ecclesiæ D. Gregorio attributo.

Dedit enim eum Dominus Doctorem iustitiæ, & desiderare faciet ad nos imbrem matutinum. Iosel 2.

Exro, & vltimo hoc dextræ tabulæ Emblemata, multitudinem quandam librorum representante, Doctoratus ipsius Pontificis, qui ob singularem doctrinam, & scripta quæ edidit doctissima, inter Sanctos quatuor præcipuos Ecclesiæ Latine Doctores referri meruit, ut Panuinus in epitome, aliq; tributi, cum Ecclesia attestantur, significatur. In omni enim scientiarum genere

genere optimè versatus; scribendi, resque difficiles explicandi facilitate ad eò excelluit, ut hanc ob causam Doctoris nomen non immerito ab Ecclesia sit adeptus. Quæ autem scripsisse fertur quæquæ quotidie in manibus omnium versantur præcipua hæc sunt.

Ad Leandrum Hispalensem in Hispania Epif. & Monachum. Moralium in lib. Iob, lib. 35. qui excusi sunt Basileæ an. 1503. Parisiis, 1523. Lugduni, 1540. & alibi sæpius.

De cura Pastoralis, lib. 2. In Cantica Canticorum, lib. 1.

Im septem psalmos pœnitentiales, lib. 1. Homil. 40. in Euang. Dialogorum de miraculis Sanctorum, lib. 4. Excusi primum Parisiis an. 1499. Venetiis 1561. & alibi sæpe.

In Ezechielem prophetam, lib. 2. qui excusi sunt Paris. an. 1511. Hymnorum, lib. 1.

Omnia etiam hæc eius opuscula simul excusa sunt Lugduni anno 1516. & Venetiis 1571. in 8. & alibi aliquoties.

In primum librum Regum, lib. 1. De Sacramentis, lib. 1.

Antiphonarium, li. 1. Hic primum excusus est Colonia, cum nonnullis aliis de eadem re, an. 1571. in 4. opera R. D. Iacobi Pamellii, qui hinc à duobus an. obiit Epif. Audomarësis.

Epistolarum ad diuersos, lib. 10. Impræssæ sæpius in diuersis locis; sed iam restitutæ, & passim notis, quæ iustarum glossarum ferè instar esse possunt locupletatæ; addita Margarita earundem Decretaliû, Summariis, & Indicib. excusæ sunt Francofurti, an. 1586. in 8. & Romæ 1591. in fol. in 2. Tomo. Epistolarum Decretaliû Sum. Pont. à S. Petro, ad S. Gregorium VII. inclusiue.

Omnia uerò huius S. Pontificis opera, excusa sunt sæpius in diuersis locis diuersimode: ea uerò quæ uidi sunt hæc; Lugduni an. 1516.

in 8. Parisiis apud Claudium Cheuallon 1523. in fol. Venetiis 1583. in 4. & ultimo Romæ in Tomis sex, ab anno 1588. ad 1593. in folio.

Flores operum eius excusæ sunt Parisiis, an. 1572. in 8. & alibi.

Scripsit item, In 4. Euang. explanationum, lib. 4. Mattheus sicut.

Rationale diuinorû, lib. 1. Proemiorum Noui, & Veteris test. lib. 1.

Quæ se uidisse Io. Trittemius Abbas in lib. de Scriptor. Ecclesiasticis testatur. Reliqua eius opera, uidelicet

In Pentateuchum; in Prophetas, & alias sacras scripturas, ab ætulis gloriæ, & sanctitati eius inuidētibus, igni tradita fuisse, Ioannes Diaconus in eius vita conqueritur.

Reperiuntur & duæ epistolæ, quæ in Registro eius non habentur,

vnam, quæ est ad Marinianum Archiepiscopi Rauennæ, habet Rubens, lib. 4. hist. Rauennatis: alteram continet uita S. Honorati Episcopi Arelatensis, excusa Venetijs anno 1501, apud Iuntas, lib. 3. c. 27. p. exordio, Si uera est propositio; & est ad Monachos Lirinentes.

Opera uerò sequentia, ipsi S. Gregorio attributa, uidi ego, & legi in sacro monasterio Cauensi MSS. cū illic essem an. 1590. uidelicet

In Pronetia Salomonis, lib. 1. Intellectus sacri eloquii.

In Ecclesiasten, lib. 1. Salomonis liber subiungitur.

In Sapientiam, lib. 1. Libram Sapientie Salomonem.

In Ecclesiasticum, lib. 1. Qui textum considerat, & sensum.

Contemplationū ex libris Moraliū eiusdem, li. 6. Cū sacri fontis Scripsisse fertur & librum unum, De conflictu uitiorum, & uitium

qui sub eius nomine MS. reperitur in Bibliotheca nostra S. Benedicti Mantuani: citaturq; à multis, ut D. Ioanne Bertels Abbate Lo-xemburgensi, dialogo 8. in Regulam S. P. Benedicti, & alijs, pro partu eiusdem Sancti. Tribuitur tamen à nonnullis S. Leoni I. Papæ:

ab alijs S. Ambrosio Episcopo, in cuius operibus editionis Romane, tomo 3. reperitur, sub eius nomine. Alii eius libri auctorem faciunt

S. Augustinum Episcopum, in cuius Opusculis, tomo 9. excusus est, diuerso tamen sine ab Ambrosiano. At hic liber in libris Retrad-

tionum ipsius D. Augustini non inuenitur: nec à Tritemio, & alijs qui de Scriptorib. Ecclesiasticis scripsere, iudicatur esse Augustini.

Et cum in illo libro, longè post medium, & non procul à fine, fiat me-

tio de S. P. N. Benedicto Confessore, in hunc modum: *Tu ergo iuxta*

Regulam Patrum uiuere stude, maximè autem Confessoris S. Benedicti,

nec declines ab ea quoquam, nec illi addas quicquam, nec minuas, totum

quod sufficit habet, & nunquam minus habet: cuius uerba, atque impo-

ria, sectatores suos perducant ad Cæli palatia: Non potest ille liber nisi

se Leonis, Ambrosij, uel Augustini, qui multis annis, imo aliquot se-

culis S. P. N. Benedictum præcesserunt. Postremo etiam stilus ipse

indicas, alterius non esse quam S. Gregorii. Feruntur & ipsius esse

Orationes illæ deuotissimæ, uidelicet:

Facturus memoriam ante communionem: quæ excusa est in

Sacerdotali, Pij Papæ V.

O Domine IESU Christe, &c. Meditationes septem de Pasi-

sione Domini:

Aue dextra manus Christi; Salutationes ad quinque uulne-

ra Christi; quæ sepius excusæ sunt, & nouissime nobis pro-

curantib. impressæ sunt in Officio nostro B. Martiæ, an. 1594.

Excuso

Excuso in 12. apud Iuntas .

Sunt & apud me tres parui sermones eiusdem, coram ho spitibus secundum præceptum Regulæ legendi, Monachis Casinensibus ab eodem transmissi, qui sic incipiunt: 1. Pensate fratres carissimi .

1. Ait enim Dominus, & Saluator. 3. Dominus, & Saluator noster. Exhortatio uero eius ad monachos, tali exordio, *Reordemini fratres carissimi*, mihi à D. Constantino communicata, excudetur in Breuiario nostro, anno 1595. apud Iuntas.

Emblema I. Tabulæ ad siniftram.

De Feria IIII. Cinerum, in capite Ieiunij, à S. Gregorio instituta.

Afsimilati, enim, sumus fauilla, & cineri.

Iob. 30.

XPLICATIS prioribus dextræ manus Symbolis; restat ut de mysterijs, quæ ad læuam repræsentantur agamus; In quorum primo, sacerdos, vestibus indutus sacerdotalibus, fronti cuiusdam hominis ante ipsum genuflexi, cineres imponens, ac pollice signum Crucis imprimens, conspicitur;

quo notatur S. Gregorium Feriam quartam post Quinquagesimâ, adiectis tribus diebus sequentibus, caput esse Quadragesimæ, constituisse, eamque multis ceremonijs & sacramentis celebrem reddidisse: In quibus est illa, qua in recognitionem humanæ conditionis, ut populis cineres à Sacerdote darentur ordinauit, eodem sententiam Domini terribilem, ac semper animo meditandam, pronunciantem: *Memento homo quia puluis es & in puluerem reuertaris. Rat. diu. lib. 6. c. 28.*

Quo fit ut cuncti generatim mortales, semel saltem in anno, reddantur mortis memores; quod facit ut rectius uiuamus, certo scientes nobis esse moriendum.

Ad eum enim modum Adam, postquam peccauerat, & in mortis necessitatem inciderat, de humani corporis imbecillitate Dominus admonuit dicens, *In sudore uultus tui, uelceris pane tuo, donec reuertaris in terram de qua sumptus es, quia puluis es, & in puluerem reuertaris. Genesis c. 3.*

Emble-

Emblema II. Tabulæ ad sinistram.

De institutione Litaniarum, seu Rogationum,
& Processionum, iussit enim Paulus,

Fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus.

1. Timot. 2.

SECUNDO Emblemate, quo Pontifex, Episcopali-
bus ornatus, magna populi comitante catera,
procedens, cernitur, institutio Litaniarum, & Pro-
cessionum, à S. Gregorio, representatur. Hic enim
ad placandam Diuinam maiestatem, statim initio
sui Pontificatus anno Domini 591. Litanias septi-
formes, quas Rogationes, seu Supplicationes Maiores vocamus (ad
Minorum differentiam) in festo S. Marci, præmissis septem Psalmis
Pœnitentialibus, quos tunc primum ipsum adinuenisse omnes te-
stantur, hac ratione primus instituit & ordinauit: quod cum ipse dies
magis Romæ pestilentia (qua extinctus etiam fuerat Pelagius Pon-
tifex) sæuisset, & ad ceteros item casus, quibus homines sedè passim
rapiebantur, hoc etiam mali accessisset, quod multi cum sternuta-
rent, alii, scum oscitarent, repente spiritum emittebant, quod cum
sæpius eueniret, consuetudo inducta est, quæ nunc etiam obserua-
tur, ut sternutantibus salutem precando; oscitantibus signum Cru-
cis ori admoendo, præsidium quererent: *Polydorus Virg. de inuent-*
rerum lib. 6. c. 11. quibus casibus permotus D. Gregorius religiosam
supplicationem, & processionem instituit, in qua solenni pompa
Dei matris imaginem a Diuo Luca delineatam, quæ tum in æde ec-
clesiæ Præsepî eius nomini sacrata, eximia populi religione conser-
uabatur, extulit: factumque est, ut imaginẽ ipsam, quacumque fer-
retur terra, pestilentis cæli grauitate cedente, optata salubritas se-
queretur. Quæ de re, Deo gratulantibus omnibus, ecce Angelus san-
ctam Virginem his uocibus, è cælo alloquens est auditus;

Regina cæli Letare, alleluia.

Quia, quem meruisti portare, alleluia.

Resurrexit, sicut dixit, alleluia.

Quam

Quam ubi Pontifex auribus orationem excepit, statim diuino in-
 ductus Spiritu, in hunc modum, flexis genibus, expleuit, *Ora pro*
nobis Deum, alleluia. Exinde Antiphona ista, solennis ecclesie Pascha-
 lis argumento lætitiæ mansit. *Rituale Romanum. Martinus Polonus*
in chronico. Panuinus in epitome, & alij.

Neq; ita multo post, Angelus super Hadriani Imp. molē astans,
 ac strictū mucronē uagina recondens conspectusest. Quo uiso Gre-
 gorius exhilaratus, cōuerso ad populum ore, *Bono omnes, inquit, ani-*
mo estote, nam operatus iræ Diuinæ, ac furentis iam pridem pestilentie fi-
nis, Deo ipso annuente, ostenditur: Atq; ita, ut ille præsensit, ipse dein-
 morbus elanguit. Ab hac re moli, S. Angeli nomen est inditum.

Procedebatur autem, ea in supplicatione hoc ordine, per tres
 dies, quarta, scilicet, ac sexta, ferijs, & Sabbaro.

Prima luce Clerus egrediebatur ab æde Sanctorum martyrum
 Cosmæ & Damiani, cum Presbyteris regionis sextæ.

Omnes vero Abbates, cum Monachis suis, ab æde Sanctorum
 martyrum, Gerasij & Prothasij, cum Presbyteris regionis quartæ.

Omnes Abbatissæ, cum congregationibus suis, ab æde SS. Marty-
 rum Marcellini, & Petri, cum Presbyteris, regionis primæ.

Omnes Pueri, & Puellæ, ab æde Sanctorum martyrum, Ioannis,
 & Pauli, cum presbyteris regionis secundæ.

Omnes Laici, ab æde Sancti Protomartyris Stephani, cum pres-
 byteris regionis septimæ.

Omnes Mulieres uiris orbatæ, ab æde Sanctæ Euphemie, cum
 presbyteris regionis quintæ.

Omnes, Coniugio sociatæ, ab æde Sancti martyris Clementis,
 cum presbyteris regionis tertie.

E singulis autem ædibus, in hunc modum egressi, in ædem Beatæ
 Mariæ semper Virginis, matris Iesu Christi, Domini nostri, conue-
 nientes, ac longis ibi fletibus, & gemitibus Domino supplicantes,
 peccatorum suorum ueniam implorabant. *Rituale Rom. Gregorius ip-*
se in registro lib. 2. & 11. & alijs pluribus in locis. Io. Diac. in eius uita,
pluribus. Mart. pol. & Panuinus, & alij infiniti.

Interim vero, dum ab una, ad aliam Ecclesiam procederent Li-
 taniæ decantantes Dei misericordiam, per inuocationem Sancto-
 rum implorabant. Has in Bibliotheca Casinensi, caracteribus Lon-
 gobardicis exaratas, cum inuenissem, diligenter exscripsi, & pro-
 pter curiositatem legentium, quod nec inutile, nec iniucundam erit
 eas uidere, hic apposui; sic autem incipiebant.

LITANIÆ ordinatæ per Beatum Gregorium Papam Urbis Romæ, per diuinam reuelationem, cum omnibus orationibus, quæ sequuntur post Litaniæ, quando populus Romanus moriebatur cum peste grauissima, & Pelagius Papa extinctus est.

CHRISTE audi nos, ter.
 Pater de cælis Deus miserere nobis
 Fili Redemptor mundi Deus miserere nob.
 Spiritus Sancte Deus miserere nob.
 Sancta Trinitas, vnus Deus miserere nob.
 Sancta Maria ora pro nob.
 Sancta Dei genitrix
 Sancta virgo virginum
 Sancte Michael
 Sancte Gabriel
 Sancte Raphael
 Omnes sancti Angeli, & Archangeli
 Omnes sancti Throni, & Dominationes
 Omnes sancti Principatus, & Potestates
 Omnes sanctæ Virtutes cælorum
 Omnes sancti Cherubin, & Seraphin
 Omnes sancti beatorum Spirituum ordines
 Sancte Ioannes præcursor domini
 Omnes sancti Patriarchæ, & Prophætæ
 Sancte Petre
 Sancte Paule
 Sancte Andrea
 Sancte Iacobe
 Sancte Ioannes
 Sancte Thoma
 Sancte Iacobe
 Sancte Philippe
 Sancte Bartholomæe
 Sancte Matthæe
 Sancte Simon
 Sancte Thadæe
 Sancte Matthia
 Sancte Barnaba
 Sancte Marce

Sanctæ

Sancti Proceſſe, & Martiniane
 Sancti Prote, & Iacithe
 Sancti Neree, & Achilles
 Sancti Sergi, & Bacche
 Sancti Marcelline, & Petre
 Sancti Feliciffime, & Agapite
 Sancti Abdon, & Sennes
 Sancti Nabor, & Felix
 Sancti Septem Fratres
 Sancti Quatuor coronati
 Sancti Duodecim Fratres
 Sancti Quadraginta Martyres
 Sancti Septem Dormientes
 Sancte Dionysi, cum socijs tuis
 Sancte Maurici, cum socijs tuis
 Sancte Ianuari, cum socijs tuis
 Omnes Sancti Martyres
 Sancte Sylueſter
 Sancte Martine
 Sancte Hilari
 Sancte Athanaſi
 Sancte Ambroſi
 Sancte Hieronyme
 Sancte Auguſtine
 Sancte Gregori
 Sancte Iſidore
 Sancte Maxime
 Sancte Fælix
 Sancte Pauline
 Sancte Germane
 Sancte Barbare
 Sancte Sauiue
 Sancte Nicolae
 Omnes ſancti Pontifices, & Confefſores
 Sancte Benedicte
 Sancte Maure
 Sancte Placide
 Sancte Paule
 Sancte Antoni

Omnes sanctæ Virgines
 Omnes sancti, & sanctæ Dei
 Propitius esto
 Propitius esto
 Propitius esto
 Ab insidijs Dæmonum
 A persecutione omnium inimicorum
 A periculo mortis
 A subitanea & æterna morte
 A pœnis inferni
 A delectationibus carnis
 A immundis cogitationibus
 A Dominatu omnium viciorum
 A diebus malis
 A malis operibus
 A fulgure & tempestate
 A cæcitate cordis
 Ab ira & odio, & omni mala uoluntate
 A spiritu superbiæ
 A spiritu inanis gloriæ
 A spiritu fornicationis
 Ab omni malo
 Per mysterium sanctæ incarnationis tuæ
 Per aduentum tuum
 Per natiuitatem tuam
 Per crucem, & passionem tuam
 Per mortem, & resurrectionem tuam
 Per gloriosam Ascensionem tuam
 Per aduentum Spiritus Sancti
 In die Iudicij
 Peccatores
 Vt parcas nobis
 Vt pacem nobis dones
 Vt indulgentiam, & remissionem peccatorum nobis dones
 Vt ecclesiam tuam regere, & defendere digneris
 Vt cuncto populo Christiano pacem, & unanimitatem largi
 digneris
 Vt congregationem nostram in sancta religione conferuare di
 gneris

libera nos domine
 Te rogamus audi nos

Ut animas nostras, & parentum nostrorum, ab aeterna damnatione
eripias.

Ut mentes nostras, ad caelestia desideria erigas

Ut fidem, spem, & Charitatem in nobis augeas.

Ut sanctum Angelum tuum nobis ad tutelam mittere digneris

Ut regularibus disciplinis nos instruas

Ut obsequium nostrae seruitutis, rationale facias

Ut calos misericordiae tuae super nos reducere digneris

Ut compunctionem cordis, & fontem lachrymarum nobis dones

Ut in uiam pacis, & charitatis nos dirigas

Ut hodie sine peccato nos custodias

Ut ad promissum gloriae tuae premium nos perducere digneris

Ut omnibus benefactoribus nostris, aeterna bona retribuas.

Ut omnibus Fidelibus defunctis, requiem aeternam donare digneris.

Ut nos exaudire digneris

Ut nobis misereri digneris

Patris Dei

Redemptor mundi

Mediator Dei & hominum:

Agnus Dei qui tollis peccata mundi,

Agnus Dei, &c.

Agnus Dei, &c.

Domine audi nos

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

Domine eleison.

• P P p Domi-

Domine, misericordia tua præueniat nos, subsequatur nos omnibus diebus vitæ nostræ.

Esto nobis domine turris fortitudinis.

A facie inimici.

Nihil proficiat, inimicus in nobis.

Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.

Oremus pro fratribus nostris absentibus.

Saluos fac seruos tuos, Deus meus sperantes in te.

Mitte eis Domine auxilium de Sancto.

Et de syon tuere nos.

Domine exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Oremus.

Hucusque ex libro illo manuscripto Longobardico descriptis Orationes vero quæ sequebantur, quia multa erant & longæ, imprebant enim ad XVIII. paginas, minime descriptis; cuius negligentia postea me pœnituit, eo quod pulcherrimæ essent, & præcipue temporibus his nostris usitate. Irreperunt autem his in Litanij sancti Iuliani, sanctorum, scilicet, Gregorii, Isidori, & Columbani. Et certe quod ad Dom. Gregorium attinet, certum est ipsum nequam nomen suum apposuisse; cum sanctum adhuc viuentem appellare fas non esset, nec Isidori, & Columbani, cum post centum annis aliquot obierint: Dicendum est igitur illa ex deuotione ipsius scriptoris apposita; Sicut & illa particula. *Ut congregatio nostram in sancta religione conseruare digneris*, quam pro rationabili tempore quo hæc scribebat inseruit. Nomen Iulianus, eo modo, quo scriptum erat, reliquimus.

Emblema III. Tabulæ ad sinistram.

De adorationis sanctæ Crucis in die Parasceus institutione.

iuxta illud,

Adorate Dominum in aula sancta eius. Psal. 95.

TERTIO loco in homine, ante Crucem genuflexo representatur actio illa fidelium Christianorum, Ligurum Crucis in die sancto Parasceus, odorantium. Cum enim Num. 21. non sit aliud signum, per quod nos oporteat saluos fieri, cum

abiectione, & impressione, Liberamur à malis, sanamur à languoribus, & uiuificamur intus: rectè S. Gregorius huiusmodi admirabilis signi Adorationem, nudis pedibus feria sexta in Passione instituit, cum ut istorum bonorum nos redderet participes, tum maxime ut acerbissimæ Passionis dilecti nostri memoria, quasi quidam uirgæ fasciculus, inter ubera nostra commoretur. *Antoni par. Cant. 1. tit. 12. c. 3. Genebraydus, & alij.* Quo ritu quantum Ecclesie Dei adiumentum accreuerit, quantum bonis deuotionis, malis, uero, Iudæis præcipue inimicis Crucis Christi confusionis quantum peperit: hi sciunt qui huius uiuifici signi deuotione tenentur.

Emblema III. Tabulæ ad sinistram.

De stationum institutione.

Congregauit, enim populos, & fecit stare in Stationibus suis.

2. Esdra 13.

EPRÆSENTATUR deinde quidam Homo, ante Aram, iunctis manibus, orans; cuius actionis typus, sunt stationes Urbis Romæ à Sancto Gregorio ordinatæ. Cum enim Romani Pontifices, statis quibusdam diebus festis præcipueque in Quadragesima, ad diuersas Urbis Romæ Ecclesias accederent, ubi sermone, vel concione ad populum adstantem habita, & oratione ad Deum facta, diuina mysteria postea cum Clero, & Populo Romano celebrantes, participarent, huiusmodi eo quod stando fieret, Statio, appellatus est. Quamuis autem Sanctus Gregorius primus non fuerit, qui hos stationum dies ordinauerit, eorum tamen qui eos de thesauro Indulgentiæ decorarint, proprio uocabulo appellarint.

PPP 2 ac

ac certo sub numero redegerint, & sic celebrari instituerint. Primus fuit, ut aperitissime docet Bonifacius PP. VIII. in bulla confirmationis indulgentiarum stationum diebus concessarum à suis prædecessoribus, his ver bis.

Sanè frequentis considerationis indagine perlustramus, & infra claustra pectoris sollicita meditatione discutimus, qualiter Doctor optimus, Ecclesiæ sanctæ lumen, Beatus Gregorius, dum adhuc in terris gereret vices Christi, Patriarchalibus, & quampluribus aliis eiusdem Urbis Ecclesiis, Primo, prout tradit antiquitas, & ali postmodum Romani Pontifices prædecessores nostri, ad honorem Dei, & salutem animatum fidelium, quorum ad Urbem ipsam de yniuersis ferè Orbis prouinciis innumera confluit multitudo, & Apostolicæ sedis liberalitate munifica, diuersorum tenorum stationarias Indulgentias concesserunt, &c. Quas uerò S. Gregorius instituerit, hæc sunt:

Quatuor Dominicis Aduentus Domini.

Feriis III. VI. & sabbatho quatuor temporum.

Vigilia, & Die Natiuitatis Domini.

Diebus Sanctorum Stephani, Ioannis Euangeliste, & Innocentii.

Diebus Circumcisionis, & Epiphaniæ Domini.

Dominicis in LXX. LX. & L.

A Feria III. cinerum, usque ad Dominicam in Albis inclusit.

In Litanis maioribus die S. Marci.

In Ascensione Domini.

A Vigilia Pêtecostes, usque ad Dominicam S. Trinitatis exclusit.

In festiuitatibus Sanctæ Crucis.

In Anniversaria Dedicatione ecclesiarum S. Saluatoris, & Sanctorum Petri, & Pauli, Apostolorum.

Et has stationes (ut ait Io. Diac. lib. 2. de uita S. Gregorii) per basilicas, & Beatorum martyrum cæmeteria, sollicitè ordinauit, per quas & ipse simul discurrens, dum adhuc eloqui præualeret, XL. homilias Euangelii coram ecclesia diuerso tempore declamauit.

Ordinauit autem eas propter penitentes, quas cum Primitiis, Cætoribus, Regionariis, Accoluthis, Cruce stationali præcedente, dicebat; In Vrbe uerò unaquæque ecclesia stationalis, uicinam aliquam ad eam sacram habebat, in quo populus die stationis colligebatur, & ibi dicebatur Collecta, super populum collectum: & exinde omnes simul processionaliter ad ecclesiam, in qua erat statio, accedebant, solenni que Missarum sacrificio, & concioni intererant.

Exol-

Exoluerunt tamen stationes nonnullae, quae erant in earundem basilicis, tempore S. Gregorij Papae, ut ex indice homiliarum, ab eo in eisdem basilicis, stationum diebus editarum, & Ioanne Diacono in eisdem vitæ, lib. 2. liquet.

Emblema V. Tabulae ad sinistram.

De lotionis pedum die Iouis Sancto, institutione.

juxta Domini præceptum; O

Ut quemadmodum ipse fecit nobis, ita, & nos faciamus. Ioannis 13.

MILITATE Christi Discipulis pedes lavantis, quintus ornatur locus. Qui cum eis præcepisset, ut eius exemplo alter alterius deberent lavare pedes; huius præcepti non immemor S. Gregorius, eundem ritum primus in Ecclesiam inuexit, & lotionem pedum subditorum suorum ab ecclesiæ prælati, die Iouis Sancto quotannis fieri debere decreuit. *Alphonsus Villegas in Flore. sanctorum in eius vita.* Sed quod tunc omnibus, ut fieret præceptum, longè ante ipse exemplo monstrauerat, cum, ut in eius uita legitur, non semel in anno tantum, sed singulis diebus, duodecim pauperibus pedes, & manus lauare, eis quæ antequam cibum ipse sumeret humillimè seruire, solitus fuerat. Quæ caritatis genus, quantum Deo placauerit præsentia sua demonstrare dignatus est. Cum enim aliquando duodecim pauperum manus de more lauisset, unus tertiusdecimus apparuit, cuius in manibus cum S. Gregorius stigmata quasi clauorum in speculiebant, tunc secum considerans pro tunc siluit, & qui modo latebat, nocte sequenti quis fuerit dulcissima hac uoce ei aperuit. Gregorius haec uox suscepisti me in membris meis, heri uero me ipsum recepit. Et huius facti historia depicta cernitur in orto monasterij S. Gregorij in Celio monte, quod nunc à R.R.PP. Camaldulensibus in horto uisitur, ubi adhuc uidetur tabula illa lapidea oblonga, qua mensæ loco fuit duodecim pauperibus, quos quotidie pauit. Ibidem quæ in templo est profunda etiam specus cum fonticulo, quam ipse S. Gregorius inhabitasse fertur.

Emblema VI. Tabulæ ad sinistram.

De Cantu firmo Romano, seu Gregoriano,
à S. Gregorio, reperto, & instituto.

Stare fecit Cantones contra altare. Eccles. 47.

ORONIDI s loco apposite videntur in sexto
uæ partis Emblemate, septem illæ literæ Grego-
riæ. A. B. C. D. E. F. G. cantus firmi representan-
tes. Cum enim Note musices, nondum sex illæ
syllabis, Vt re, mi, fa, sol, la, distinctæ essent, & spi-
ritu quodam gutturis potius, quam voce profes-
sentur, S. Gregorius præfatas septem literas adinuenit, quarum vo-
cis, uoces vnâ, ab altera discreuit, quæ ultra annos quingentos
que ad Guidone Abbatem scilicet, qui anno 1030. Floruit uerum
dicitur) sex illarum syllabarum loco, Cantui seruire, *Oratus Tyg-
nus in compendio musices, lib. 1. c. 14.*

Idemque, cantum musicalem (quem figuratum appellant) quod
nimis leuis, & dissolutus, & ob suam lasciuiam personis ecclesiasti-
cis minus conueniens uideretur, ab Ecclesiis cum explosisset (quod
utinam & his nostris calamitosis temporibus obseruaretur, profu-
ctò, tot leuitates, seu nilitates, & similia huiusmodi, de quibus plura
loqui pertinescimus ne iuxta illud Comici, Veritas in nos odium
pariat, in templis minimè reperiretur, sed solummodo gratiarum
actio, & uox laudis) ne quid ornatus & concentus inter Sacrifici-
um deesset, grauiorem repperit, eundemque Cantum firmum ap-
pellari decreuit, ac scholas cantorum qui hanc docerent, Romæ
constituit. Cantoribus cum eorundem Primicerio in ordinem re-
dactis. Is postea ab inuicentore Gregorianus, a loco, Romanus, appel-
latus est. *Vualafrius Abbas de reb. ecclesiast. c. 22. Berno Abb. de Sa-
crif. missæ, c. 1. Radulphus de can. obseru. proposit. 12. Sigebertus in chro-
nico ad annos 774. 790. Pannius in Epitome in folio, & alijs.*

De alijs S. Gregorij constitutionibus, nullo Em-
blemate compræhensis.

Ornavit tempora vsque ad consummationem vite.

Eccles. 47.

QVANTA autem gratia hic Sanctus Pontifex emi-
cuerit, quanto scientiæ lumine præditus fuerit,
quantum præsentibus & futuris exemplo operis
& scripturis prodesse studuerit, quam liberalitate
in pauperes exhibuerit uigilantiam posuerit ad-
uersus hæreses, constantia aduersus Principes de-
monstrauerit quam demum patientia in corporis perferendis mor-
tis, habuerit, mortalis lingua, aut uix, aut omnino non posset expli-
care. Ceteroniam enim ferè omnes, quibus nunc utuntur in tem-
plo, modum chori & psalmodiæ, primus omnium instituit.

Lignes, Venetos, Iberos, aliosque a schismate ad unitatem eccle-
sæ reuocauit:

Barbaricos, Sardos, ac Campaniæ rusticos, à Paganismo.

Donatistarum hæresim, ab Africa extirpauit.

Galliam, à Neophytorum hæresi, & Simonjaca liberauit.

Angliam per Augustinum, monasterii sui Præpositum, totam
conuertit.

Agilulphum Longobardorum Regem, ex Ariano orthodoxū fe-
cit, persuasione Theodelindæ uxoris, cui Dialogorū libros dicauit.

Manichæos in Sicilia, Arianos in Hispania, Agnoetas in Alexan-
dria, scriptis & legationib, ab Ecclesiæ corpore remouit.

Multum quoque in Sardinia, & Gallia, laborauit, de Paganismo,
& Iudaismo ibidem abolendis.

Vigilio Arelatensi, & Leandro Hispalensi, Episcopis, Palliū misit.

In eadem prouincia duos esse, Metropolitanos antistites uenit.

Ne biganus, qui bis uxorē duxerit, psbyter ordinaretur, cōstituit.

Mulieres Monachorum cœnobium subire prohibuit.

Ecclesiam S. Agathæ in Suburra dedicauit, aliàsque Urbis Romæ
multis donis locupletauit, & exornauit.

Missas triginta pro defunctis, eæ Gregorianæ uocantur, celebrari,
primus præcepit. *Albinus Alcuinus, de diu. offic. titulo de. 3. 7. & 30. die.*

pro defunctis. Ipse Gregorius lib. dialog. . . c.

Sex in Sicilia monasteria proprio condidit sumptu, quibus tam delegavit terrarum copiam, quantum ad victum quotidianum præbendum sufficeret. Reliqua omnia, cum omni præsidio domum vendidit, ac pauperibus erogavit.

Septem Romane Ecclesie officia, Primicerium, videlicet, Secundicerium; Arcarium; Sacellarium, Admniculatore, Primicerium defensorum, & Prototerinarium, cum XII. scriniariis primus ordinavit. Concilia tria Romæ habuit, in quorum uno, septem Cardinalium titulos.

Sancto Balbinæ, in monte Aventino, scilicet:

Sanctorum Mercurii & Achillei,

Sancti Xysti,

Sanctorum Marcellini, & Petri.

Sancte Crucis in Hierusalem,

Sancti Stephani in monte celio, &

Sanctorum Quatuor Coronatorum, pro septem aliis, qui iam in monte desierant, Fasciola, videlicet,

Sancti Caii,

Sancti Matthæi in Merulana,

Sancte Aemilianæ,

Sancti Nicomedis,

Sancte Crescentianæ, ac Titulo Tigridæ, reposit.

Paces duas vnavi Vniuersalem, in Dominica secunda post Epiphaniam in toto Orbe, cuius causa in illius Dominicæ collecta, hæc verba in fine apposuit, & pacem tuam nostris concede temporibus.

Alteram particularem inter Imperatorem & Regem Longobardorum in festo Sanctorum Geruasii, & Prothasii Anno 603. composuit: & eâ ob rem, ut in solenni eorum Martyrum commemoratione, Missarum initium, ab ipsius pacis commemoratione duceretur, instituit: quod institutum adhuc in ecclesia sanctissime custoditur.

Multa que alia Sanctissime ab eo instituta referuntur; quæ longè esset omnia recensere. Et cum tantus uir esset, totus que ex pietate penderet, non caruit tamen calumnia, tanquam auctor fuisse pulsum diruendi uetera Urbis ornamenta, ne qui Romam peregrè uerent, recognoscendæ uerustatis studio, sacra aspèrnerentur.

Vindicanda est sanctissimi uiri pietas ab huius impietatis labe, ut patriam suam eâ iniuria affecerit, quam nemo hoc uno calumniatus, sanctius fuit, impensius ab omni labe tutatus est; pro qua

Manti-

Mauritij Imperatoris perculit inimicitias, & annum Longobardorum obsequium. Tandem, quarto Idus Martij, magno Italiae cura dolore, vitam reliquit Anno Christi 604. Pontificatus 13. mense

6 die 8. Sepultus primum in extrema porticu ante Basilicam, S. Petri Apostoli, prope secretarium, sed eius corpus postea S. Gregorius iiij. intra Basilicam transtulit, & sub B. Andrea Apostoli altare collocavit.

Priori eius tumulo ut tradit S. Beda de gestis Angl. lib. 2. c. 1. hoc epitaphium positum fuit.

Suscipe terra tuo corpus de corpore sumptum,

Reddere, quod valeas vivificante Deo.

Spiritus astra petit, lethi nil iura nocebunt

Cui vitæ alterius mors magis ipsa vitæ est.

Pontificis summi hoc clauduntur membra sepulchro.

Qui innumeris semper vivit ubique bonis.

Esuriam dapibus superavit, frigora veste,

Aque animas monitis texit ab hoste, sacris

Implebatque actu quicquid sermone docebat,

Esset ut exemplum, mystica verba loquens.

Ad Christum Anglos convertit pietate magistra

Acquirens fidei agmina gente nova.

Hic labor hoc studium, hæc tibi cura, hoc pastor agebas

Ut Domino offerres plurima lucra gregis.

Hicque Dei consul factus latere triumphis,

Nam mercedem operum iam sine fine tenes.

Sedit Beate memoria Sanctissimus Gregorius Papa annos XIII. menses VI. dies VIII. obiit IIII. Idus Martij. Indictione VII. anno Domini. Nativitatis DCIII.

Hac omnia ex eius vita, Registro epistolarum eius, Beda, Platina, Panuro, Rationali divinarum officiorum, Gregorio Turonensi, Sieberto, & alijs infinitis.